

Datum 22. 3. 2022

RUSKÁ STRATEGICKÁ VOLBA NA UKRAJINĚ

Předložený text je analytickým materiálem, popisujícím strategické souvislosti vývoje válečného konfliktu na Ukrajině. Názory, závěry, hodnocení a případná doporučení, zde vyjádřená a předpokládaná, jsou výhradními názory autora CBVSS a nepředstavují postoje či stanoviska Ministerstva obrany nebo jiné vládní agentury ČR. Podklady pro analýzu vychází z veřejně dostupných zdrojů, některé informace týkající se přímo situace na Ukrajině nebo v Ruské federaci nelze ověřit z nezávislých a důvěryhodných zdrojů a není možné zajistit jejich pravdivost, úplnost a objektivitu.

Ozbrojený konflikt vysoké intenzity v Evropě, jehož propuknutí se světová veřejnost několik let obávala, nastal přímo před našima očima. Poprvé od druhé světové války velká jaderná mocnost nasazuje své vojenské kapacity do útočné války proti jiné evropské zemi. Vypuknutí války v noci na 24. února 2022 znamená bez jakýchkoli pochybností přelomový bod v historii 21. století. V tuto chvíli lze jen polemizovat, zdali je pro Rusko požadovaný konečný stav operace, tedy situace, ke které by měla vést zvolená strategie, zvrátit politický vývoj na Ukrajině a překreslit podobu evropského bezpečnostního systému ve svůj prospěch, anebo zda je za ruskou agresí i nějaký další skrytý cíl.

Lze říci, že současný konflikt na Ukrajině dává jasný pohled na strategii Moskvy a cíle, které mají být dosaženy s využitím patřičné strategie? Z pohledu Kremlu, je současná tzv. speciální vojenská operace na Ukrajině vedena především z důvodu obavy o svou vlastní bezpečnost, přičemž cílem této operace má být zamezení dalšího posilování, či dokonce i udržování, jakýchkoliv vojenských sil a prostředků v bezprostředním okolí ruských hranic. Ostatně tuto skutečnost dokonale ilustrovaly i aktivity ruské diplomacie, která kromě požadavku na demilitarizace Ukrajiny a její nezačlenění do Aliance, požadovala návrat podoby hranic Severoatlantické aliance před rok 1999, kdy došlo k první vlně rozšiřování.

Nicméně, v kontextu výše uvedeného je třeba uvážit, jaké že měly být skutečné politické cíle, a návazně i vojenské cíle, intervence na Ukrajině. A v souladu s touto otázkou je potřebné identifikovat strategické cíle Ruské intervence a jakou strategii ruské vedení zvolilo k naplnění těchto cílů. Odpověď na tuto otázku je ovšem stále opředená mnoha nejasnostmi. Dosud přetrvávala nejistota ohledně přesných obrysů celé vojenské strategie Moskvy k dosažení předpokládaných cílů. Co se však ukazuje velmi jasně, je skutečnost, že Rusko je opravdu ochotno podstoupit riziko vyplývající z masivního použití vojenské síly na samém prahu Severoatlantické aliance a provést velkou vojenskou operaci s rychlým a masivním strategickým efektem.

Ruská intervence na Ukrajině se od předchozích jasně odlišuje především intenzitou operačního nasazení. V roce 2014 při anexi Krymu, stejně jako v roce 2015 v Sýrii, Rusko prosazovalo nepřímou strategii, v případě Krymu, byl záměr kontrolovat situaci prostřednictvím institucionální „prohnilosti“, ve druhém případě pak vojenskou podporou a spoluprací s e syrským prezidentem Bašárem Asadem. Avšak pokud jde o aplikaci vhodného typu strategie na Ukrajině, vše od počátku nasvědčuje tomu, že Kreml je v současné době nucen uplatňovat přístup v závislosti na okamžitém vývoji podle operační situace. Což tedy není zcela určitě ideální situace. I když se tedy Rusko mohlo rozhodnout operovat v omezeném kontextu, tak jako tomu bylo například v Gruzii či na Krymu, rozhodnutí o rozsahu a cílech operace bylo bezpochyby učiněno podstatně dříve s plnou vahou všech důsledků, které mohou nastat. Volbu této strategie by dokládala i skutečnost, že Moskva počítala s rychlým ukončením intervence, pádem ukrajinské vlády a nastolením proruské vládní administrativy.

Vše tedy nasvědčuje tomu, že byla přijata varianta strategie přímé, čemuž by ostatně nasvědčovalo i stanovení cílů, spočívajících v donucení kyjevské vlády k rezignaci a poté, především v důsledku porážky ukrajinských sil rozmístěných na východě země, vynucení reintegrace Ukrajiny do ruské sféry kontroly, což by bylo pochopitelně doprovázeno dočasným rozmístěním jednotek ruské armády na kontrolovaném území. Ať už jsou použité prostředky jakékoliv, principy přímé i nepřímé strategie jsou totožné. Mají za úkol vyvést protivníka z rovnováhy, aby bylo využito jeho slabých míst pro dosažení cíle, a to vítězství vojenského i politického. V současné době jsou mezinárodněpolitické podmínky vhodné pro používání strategie nepřímé, jejímž cílem je v podstatě vítězství politické. Používané prostředky již nejsou výlučně vojenské, ale mají mnohostrannou podobu. Současné analýzy mají proto tendenci zdůrazňovat rozdíl mezi politickou strategií a vojenskou strategií, zatímco historické analýzy mají tendenci vysvětlovat fenomén nepřímé strategie z hlediska striktně vojenského.

V každém případě, bezpečnostní analytici a experti se mýlili, pokud mimořádnou koncentrací sil a prostředků Ruské armády dlouho vnímali jako strategii zastrašování bez další možnosti eskalace do podoby přímé intervence na území Ukrajiny. Tato situace tak Kremlu umožnila vytvořit uskupení sil ruské armády přímo před očima světové veřejnosti a zahájení vojenské intervence ve zvolený čas.

V tuto chvíli je však zjevně nemožné přesně identifikovat faktory, které ruské politické i vojenské vedení bralo do úvahy při plánování vojenské intervence na Ukrajině. Zejména je obtížné posoudit, zda rozhodnutí zahájit velkou vojenskou operaci vyplývá z vnímání kritické hrozby vůči Rusku nebo je založeno také na posouzení příznivé příležitosti, která vede k očekávání významného zisku z hlediska bezpečnosti a vlivu. Přesto je z prostého objektivního hlediska korelace sil v současnosti pro Rusko příznivá. Všechny faktory naznačují, že Putinův režim v poslední době značně přitvrdil, aby se vyhnul návratu protestů nebo dokonce jakékoli formě „demokratické kontaminace“ myslí obyčejných Rusů. Přesto se zdá, že ruské obyvatelstvo projevuje rostoucí únavu z vnějších intervencí a někteří z nich cítí i skutečný neklid

**Univerzita
obraný**

**Centrum bezpečnostních
a vojensko-strategických studií**

z této války proti Ukrajině. Naopak Západ nebyl a priori v optimální pozici pro adekvátní vojenskou odvetu. Evropští členové Aliance až do posledních let chápali vojenské záležitosti pouze jako okrajovou událost nebo se zaměřovali především na operace mimo území členských zemí. Ruské vedení tak mohlo nabít dojmu, že schopnost NATO zvládnout rozsáhlý konvenční konflikt je značně omezena a že tak příznivé politické a vojenské podmínky v blízké budoucnosti mít nebude.

Zpracoval: Ing. Zdeněk PETRÁŠ, Ph.D.

**Univerzita
obraný**